

הנוגעות לחיילים בשירות קבע), תשי"ע – 2010 אשר מוסמכת לדון **באותם נושאים** בעתירות של משרתי קבע (בנוסף לענייני שכר וזכויות נלוות לשכר של משרתי הקבע).

רקע

4. בחודש ינואר 2008 התקיים למיטב ידיעתנו דיון במשרד המשפטים לאחר שבמספר פסקי דין הביעו שופטי בג"צ תרעומת מוצדקת על כך שלבג"צ מוגשות כלל העתירות של אנשי הקבע וכן עתירות של שוטרים וסוהרים שעניינן מינויים של בכירים, קביעה לתפקיד, העברה מתפקיד לתפקיד או ממקום למקום בתפקיד, העלאה בדרגה או הורדה מדרגה, השעייה, פיטורין, שחרור משירות או עיסוק בעבודה מחוץ לתפקיד. שופטי בג"צ הבהירו במספר פסקי דין, כי בג"צ אינו המקום הראוי לדון בעתירות אלו כערכאה ראשונה מהטעם שבערכאה זו לא נשמעות ראיות **וכפועל יוצא מכך עניינם של לובשי המדים לא מתברר כראוי** וכן מהרצון להפחית את העומס שעל בג"צ.

5. באותו דיון סיכם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ) כי יש להעביר את הטיפול בעניינים אלו מבג"צ לערכאות אחרות, מתאימות יותר.

6. יצוין בהקשר זה, כי תביעות של סוהרים ושוטרים שעניינן שכר וזכויות נלוות לשכר נידונות זה מכבר בבית הדין לעבודה.

7. בחודש פברואר 2010 הושלמה מלאכת עבודת החקיקה בעניין העברת הסמכויות לגבי עתירות משרתי הקבע מבג"צ לוועדת ערר וכן לבית משפט לעניינים מנהליים - חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (הליכים לעניין החלטות הנוגעות לחיילים בשירות קבע), תשי"ע – 2010 (להלן: "חוק שירות הקבע").

תהליך זה הושלם בדרך המלך, בחקיקה ראשית, לאחר דיונים מקיפים וממצים בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

החוק קובע, כי ועדת הערר מוסמכת לדון בענייני שכר וזכויות נלוות לשכר, ובכלל זה זכאות לרכיבי שכר, חופשה, פדיון ימי מחלה, מענק שיחרורין, ניכויים מהשכר, מימוש תוכנית שירות שאינו כרוך בתפקיד או בקידום בדרגה וכיו"ב. כן תדון הוועדה בסיום שירות קבע, על פי העילות הקבועות בפקודות הצבא ובכלל זה כל סוגי הפיטורין או אי הארכות שירות של משרתי הקבע מסיבות של צמצומים, אי התאמה, תפקוד ירוד וכיוצ"ב ולמעט הליכים מנהליים פיקודיים וסיום שירות מטעמים פליליים-משמעתיים. כן קובע החוק, כי בית המשפט לעניינים מנהליים מוסמך לדון בעניין שניתן להגיש לגביו עתירה לפי חוק בתי משפט לעניינים מנהליים או בערעור לפי חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה – 1985.

8. על פי החוק, שר הביטחון הקים ועדת ערר בת שלושה חברים, שאותם מינה שר המשפטים. הוועדה כוללת שופט בדימוס או מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי והוא היושב ראש; נציג ציבור שאינו עובד מדינה, בכל ידע ומומחיות בתחום יחסי

העבודה; נציג ציבור, בין שהוא עובד מדינה ובין שאינו עובד מדינה, שמונה לפי הצעת שר הביטחון ובהמלצת הרמטכ"ל.

9. בכל הנוגע לשוטרים וסוהרים הוכנה, **משום מה**, טיטוט צו להעברת עניינם באופן גורף מבג"צ לבית המשפט לעניינים מנהליים, ללא כינון ועדת ערר כלשהי לנושאים שאינם פיקודיים מובהקים או נגזרים ממעשים פליליים- משמעותיים.

10. משרד המשפטים בחר, למרבה הצער, בדרך "זריזה" "עוקפת" הליכי חקיקה ע"י הצעה למתכונת דיונית צרה ומצומצמת לדיון **בכל** ענייני המעמד של שוטרים וסוהרים בבית משפט לעניינים מנהליים במקום בבית משפט הגבוה לצדק ללא מתכונת דיון ייחודית כשם שחוקקה ע"י הכנסת בדרך המלך לגבי משרתי הקבע.

11. לנוכח השלכת הצו על זכויותיו הדיוניות של ציבור בלתי מיוצג של עשרות אלפי שוטרים וסוהרים, ובעקבות הנחייתו הברוכה והראוייה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה - המשרד לביטחון הפנים הביא בימים אלו, בטרם אישור הצו, לידיעת ציבור השוטרים והסוהרים את הכוונה לאישור הצו. מטרת הידוע הייתה לאפשר לציבור משרתי כוחות בטחון בלתי מיוצגים להשמיע השגותיהם, ככל שאלו קיימות.

12. בפנייתי זו משמש הארגון פה כאמור להשגתם של משפחות אלפי שוטרים וסוהרים על החלופה **הבעייתית והבלתי ראויה** שנבחרה עבורם, ללא כל היוועצות עימם.

המשמעויות הנובעות מאימוץ ההסדר המוצע בטיטוט הצו

13. קודם לתיקון חוק שירות הקבע היו אנשי הקבע מופלים לרעה לעומת השוטרים והסוהרים שכן אנשי הקבע יכלו לפנות בכל הנושאים רק לבג"צ בעוד שתביעות של שוטרים וסוהרים בענייני שכר וכי נידונו בפני בית הדין לעבודה. ניתן לומר בוודאות, כי לאחר חקיקת חוק שירות הקבע מצבם של השוטרים והסוהרים השתנה כך שכבר כיום יום הם הופלו לרעה לעומת אנשי הקבע לגביהם קמה ועדה מיוחדת שתבחן את עתירותיהם.

14. כשמדובר באיש קבע סיום שירות הקבע יידון בפני ועדת הערר, אשר הוקמה על פי חוק והינה למעשה חליפתו של בית הדין לעבודה, בעוד שעתירה של שוטר וסוהר באותו עניין תידון בבית המשפט לעניינים מנהליים, שמתכונת הדיון בו, הלכה למעשה, דומה ביותר למתכונת הבלתי מספקת של ההתדיינות בנושאים אלו בבג"ץ.

15. על פי טיטוט הצו המוצעת כל ענייני הסטטוס (שעניינם מינויים של בכירים, קביעה לתפקיד, העברה מתפקיד לתפקיד או ממקום למקום בתפקיד, העלאה בדרגה או הורדה מדרגה, השעיה, פיטורין, שחרור משירות לרבות אי הארכת שירות או עיסוק בעבודה מחוץ לתפקידו) ידונו רק בבית המשפט לעניינים מנהליים וכך נוצר מצב לפיו עילות אלו של אנשי הקבע, למעט לגבי צעדים מנהליים הננקטים בשל עבירות פליליות או משמעותיות, יידונו בפני ועדת ערר ולאחריה בערעור מנהלי בפני בית משפט לעניינים

מנהליים, ולעומת זאת לגבי שוטר וסוהר עניינים אלה יידונו ישירות בעתירה בפני בית משפט לעניינים מנהליים.

16. הבדל מהותי נוסף מתייחס לסדרי הדין הנהוגים בערכאות השונות – בית המשפט המנהלי לא שומע את העותרים בעצמם אלא מתבסס בהחלטתו על תצהירים כתובים לעומת ועדת הערר אשר אמורה לשמוע ולהתרשם בצורה בלתי אמצעית מאיש הקבע ומהעדים שיביא מטעמו.

17. משמעות קבלת הצו כלשונו הינה הנצחת הבידול בין אנשי הקבע לשוטרים ולסוהרים והדבר ישמש פלטפורמה לפגיעה נוספת בתנאי השוטרים והסוהרים לעומת משרתי הקבע, חרף החלטת הממשלה ש/33 שהשוותה בין תנאי השכר של משרתי הקבע לתנאי השכר של שוטרים וסוהרים ויישומה נשחק באופן מתמיד ע"י משרד האוצר)

(כבי' יו"ר הועדה מופנה גם לפרוטוקול ועדת העבודה והרווחה של הכנסת בענין שכר שוטרים וסוהרים מחודש יולי ש"ז).

מדוע יש להעדיף את המודל הדיוני שהונהג בצבא ביחס לאנשי הקבע

18. על פי המודל שנחקק ביחד לאנשי הקבע, בפני העותרים האפשרות לפנות לוועדת הערר וכן לערער על החלטה זו בפני בית המשפט לעניינים מנהליים. על פי הצו המוצע עניינם של השוטרים והסוהרים יחל בבית המשפט לעניינים מנהליים ובכך למעשה נמנעת מהעותרים האפשרות להביא את עניינם בפני ערכאה נוספת שתדון בעניינם.

19. יתר על כן- לנוכח הסמכות המקומית- לא תהא כל התקצעות של בית משפט אחד לעניינים מנהליים בנושאים רגישים אלו של זכויות יסוד של שוטרים וסוהרים כאשר בעניינם של השוטרים ידון בית המשפט בירושלים ואילו בעניינם של הסוהרים ידון בית המשפט בהרצליה.

20. בוועדת ערר שמומחיותה בענייני שוטרים וסוהרים צפויים הדיונים להתנהל ביתר יעילות ובמקצועיות. מדובר בהרכב אשר יפתח מומחיות ייחודית לתחומים אלו.

21. ניתן לומר בוודאות כי מכיוון שועדת הערר תדון רק בעתירות של שוטרים וסוהרים הדיונים צפויים להתנהל ביעילות וכפועל יוצא מכך העותר והארגון יוכלו לקבל הכרעה בעניין הנדון בפרק זמן קצר יותר מפרק הזמן שנדרש לקבל החלטה מבית המשפט לעניינים מנהלים, אשר זן מטבע הדברים בעניינים נוספים.

22. אשר להרכב הועדה – ניתן לקבוע, בדומה למודל הצבאי, את הרכב חברי הועדה ואם יש צורך בכך ניתן לקבוע כי בין חברי הועדה ימונו חברים שיש להם זיקה לארגון המכירים בצרכי הארגון ובצרכי הפרט.

23. בנוסף לכל האמור ברור כי מודל זה יפחית מהלחץ והעומס הקיים כבר כיום על בית המשפט לעניינים מנהליים ועל הפרקליטות השונות.

24. אין כל עילה בדיון להפלות לרעה את השוטרים והסוהרים לעומת משרתי הקבע בבחירת הערכאה הדיונית החלופית לבג"ץ רק בשל שיקולי נוחות כאלו או אחרים של משרד המשפטים או משטרת ישראל.

25. ברור בעליל כי המודל שאומץ לגבי משרתי הקבע נותן מענה טוב יותר לצרכי הפרט לעומת המודל המוצע לגבי שוטרים וסוהרים בטיוטת הצו שהובאה כעת לאישורכם ממכלול הטעמים שהוצגו לעיל.

26. לפיכך אנו קוראים לוועדה הנכבדה נחרצות שלא לאפשר את אישור טיוטת הצו וליזום הליך חקיקה ראשי, זהה בעיקרו למסלול ההתדיינות שהוסכם בנושאים אלו לגבי משרתי הקבע.

27. נודה גם לזימוננו לכל דיון שייערך, אם ייערך בוועדת החוקה, בנושא זה, על מנת שנוכל להשמיע טיעונינו בהרחבה.

בברכה, כ/איריס גולדברג
אילן כץ, עו"ד

העתקים:

נשיאת בית המשפט העליון כבי הנשיאה דורית ביניש
שערי משפט קריית בן-גוריון ירושלים

השר לביטחון פנים – השר יצחק אהרונוביץ
קריית הממשלה מזרח ירושלים, בניין ג' ת.ד. 18182 ירושלים 91181

משרד המשפטים – המשנה ליועמ"ש לממשלה – עו"ד מייק בלס
רח' צאלח הדין 29 ירושלים 91010